

Mgr Nikola Starzec

**Medialny wizerunek migracji poakcesyjnych na Opolszczyźnie –
analiza dyskursu prasowego**

Streszczenie

Niniejsza rozprawa doktorska została poświęcona przedstawieniu medialnego wizerunku migracji poakcesyjnych na Opolszczyźnie. Wskazany obszar badań na wielu płaszczyznach wykazuje swoją wyjątkowość względem pozostałych regionów Polski. Jest to region najmniejszy biorąc pod uwagę powierzchnię, z najmniejszą liczbą ludności, wielokulturowy i ze względu na swoją historię silnie związany z Niemcami. Obecnie Opolszczyzna zmagą się z wieloma problemami – szczególnie natury demograficznej, które prowadzą do wyludnienia się regionu. Czynnikiem, który w sposób dotkliwy potęguje negatywne konsekwencje dla stanu ludności w województwie, są nasilone migracje (zwłaszcza zarobkowe). Ponieważ województwo opolskie stanowi ciekawą egzemplifikację regionu migracyjnego, w przekonaniu autorki, jest to bardzo dobre pole eksploracyjne.

Główny cel rozprawy, analiza medialnego wizerunku migracji poakcesyjnych na Opolszczyźnie, został zrealizowany poprzez analizę dyskursu prasowego, w ramach której badaniom poddano prasę regionalną z województwa opolskiego, jak i prasę krajową. W pracy sformułowano również dwa cele szczegółowe. Pierwszy z nich stanowiła analiza specyfiki województwa opolskiego, jako regionu o nasilonych migracjach zarobkowych, w perspektywie prasy regionalnej, na tle obrazu migracji kreowanego przez ogólnopolskie dzienniki opiniotwórcze (ukazanie migracyjnego ewenementu Opolszczyzny na tle Polski). Realizacja drugiego celu szczegółowego pozwoliła ukazać ewolucję medialnego obrazu migracji na Opolszczyźnie i w Polsce, poprzez analizę wizerunku migracji ukazanego w prasie, w wybranych przedziałach czasowych w latach 2004, 2011 oraz 2016.

Mając na uwadze cele założone do realizacji w ramach niniejszej dysertacji, autorka postawiła dwie hipotezy badawcze. Pierwsza z nich zakładała, że jeśli „rzeczywisty” obraz migracji z województwa opolskiego pozwala na określenie go mianem regionu migracyjnego, to ewenement Opolszczyzny, jako regionu migracyjnego, przejawia się również w sposobie medialnej kreacji wizerunku migracji w prasie regionalnej. Druga hipoteza stanowiła, że medialny wizerunek migracji poakcesyjnych ewoluował w czasie – od pozytywnego, który towarzyszył euroentuzjastycznym nastrojom u progu wejścia Polski do Unii Europejskiej, do bardziej negatywnego, będącego konsekwencją zarówno: zmiany charakteru migracji,

narastających problemów społecznych, demograficznych, gospodarczych czy politycznych, na które oddziaływały procesy migracyjne, a także kontekstu sytuacyjnego, determinowanego przez wydarzenia początkowe okresów objętych badaniem.

Przyjęte hipotezy zostały zweryfikowane poprzez odpowiedź na następujące pytania badawcze: Czy region opolski można określić mianem regionu migracyjnego (zwłaszcza w kontekście zmian, jakie zaszły po akcesji Polski do UE)? Czy ewenement migracyjny Opolszczyzny jest ukazany w prasie, a jeśli tak to w jaki sposób? Na jakich płaszczyznach zaobserwowano różnice w medialnej kreacji wizerunku na poziomie województwa i Polski? Jak wykreowany wizerunek migracji ewoluował w czasie? Co przyczyniło się do zmian w medialnym obrazie migracji? W jaki sposób kontekst sytuacyjny, wynikający m.in. z wydarzenia początkowego dla danego okresu analizy, wpłynął na medialny obraz migracji?

Temat podjęty w dysertacji stanowi połączenie studiów nad analizą dyskursu, budowaniem i ustanawianiem agendy medialnej, w istotnej dla województwa kwestii, jaką stanowią procesy migracyjne. Tym samym autorka wyraża przekonanie, że niniejsza praca może stanowić uzupełnienie literatury i rozwinięcie studiów dotyczących zarówno praktycznej analizy dyskursu prasowego i medialnej kreacji wizerunku, a także procesów migracyjnych i polityki rozwoju, tworzonej na szczeblu regionalnym. Mimo szerokiego zakresu rozprawy, nie wyczerpuje ona analizowanych tematów w pełni, dając możliwości rozwijania i zgłębiania poruszonych w niej aspektów kolejnym badaczom.